

Ana Blandiana, poeta prin excelență

*Cum am devenit poet? Aș fi tentată să răspund:
născându-mă. Și sunt convinsă că acesta este, de
fapt, și nu numai în ceea ce mă privește, singurul
răspuns esențial al întrebării...*

Ana Blandiana

Câteodată mi se face dor (așa cum ți se face dor de un oraș mic și tihnit prin care ai vrea să te plimbi ore în șir în tăcere, iar aceasta să-ți umple cu sens întreaga existență) de... poezia Anei Blandiana – suavă, inocentă, ușor naivă, revelatoare, într-un cuvânt – romantică.

Deși acest tip de poezie pare străin celui care se scrie acum – împlântat adânc în cotidian – tocmai diferențele de percepere și abordare poetică a realului mă fac uneori nostalgică după universul liric blandian, situat undeva la înălțime, între cer și pământ.

Cred însă că, înainte de a fi supusă spiritului critic, poezia – oricare ar fi ea, doar Poezie să fie – e tributară stărilor de dispoziție care ne încearcă de la un moment la altul: ceea ce ni se pare încântător astăzi ne poate dezamăgi mâine și invers, de aceea e cam riscant să emiți judecăți de valoare exacte în acest spațiu de visare cu ochii deschiși. Mai ales în timpurile noastre, când poezia de calitate încă „se alege” din mormanele de texte mai vechi și mai noi ori poate de abia „se concepe” din plămada evenimentelor tragicomice care ne domină spiritualicește. Criticii au devenit și ei mai circumspecți; și-au creat deocamdată un orizont de așteptare, de unde se întreabă: *unde e adevărata poezie?* În cărțile scrise cu un secol sau cu două-trei decenii în urmă, în cele care apar în prezent pe paginile web sau în versurile care vor circula peste o sută de ani, într-o formă sau alta? Un răspuns la această întrebare s-ar putea nici să nu existe, însă, până una-alta, pentru a ne satisface simțul artistic, ne-am oprit asupra poeziei Anei Blandiana, care a reușit să-și confirme valoarea în timp și puțin probabil că o va contesta cineva din rea-voință, cu scopul de a omite acest nume din istoria literaturii române. Un nume care la ora actuală figurează printre cei mai importanți scriitori contemporani. O individualitate distinctă, care s-a impus prin talent, delicatețe, originalitate și curaj civic.

Nici dramatic-sfășietoare ca poemele Angelei Marinescu, nici ironic-tăioase ca cele ale mai tinerei sale colege Marta Petreu, lirica Anei Blandiana se află undeva la mijloc, în zona filosofică a mirării, neîndrăznind să denudeze existența până la sânge și viscere de teamă să nu-i știrbească din strălucire. Cu alte cuvinte, poeta caută să exprime nu numai gândul, dar și frumusețea lui, având grijă să-i dea o formă lingvistică sobră, bine definită, cu toate (în)semnele unei poezii clasice (urmărind modele mari, ca Eminescu și Blaga). Nimic altceva decât aspirația către frumos, inefabil, imaculat a îndemnat-o pe tânăra ardeleană Otilia Valeria Coman, într-un concurs cu colegele sale de liceu, pornite în căutarea celui mai sonor pseudonim, să preia melodiosul nume poetic (inspirat de la denumirea satului Blandiana, județul Alba, în care s-a născut mama poetei), cu care ne-am obișnuit atât de mult, încât pentru noi, cititorii ei, a devenit mult mai real decât cel atestat în acte.

Poate că puritatea și eleganța discursului poetic blandian sunt în mare parte moștenite din familie – poeta nu a ascuns niciodată că este fiica preotului Gheorghe Coman, om de înaltă cultură, prigonit de autoritățile comuniste (îndreptând astfel oceanul neiertător al cenzurii și asupra cărților ei) – oricum, acest amănunt biografic nu vine decât să certifice o dată în plus o sensibilitate artistică deosebită, materializată excelent în expresia poeziei. Cu o imensă forță de sugestie, poezia Blandianei pur și simplu te răvășește prin larghețea și profunzimea ideilor, prin puterea cuvântului poetic, prin liniștea și căldura pe care le strecoară ușor în mediul tău livresc.

Destinul poetic a fost în mare parte generos cu autoarea *Călcâiului vulnerabil*, cărțile fiindu-i editate și comentate cu regularitate, cele mai multe dintre ele având o bună receptare chiar și peste

hotarele țării, destin la care mulți congeneri de-ai ei doar au visat.

„Cărțile de poezie care îi apar la fiecare doi-trei ani (și care se traduc în străinătate), numeroasele articole de critică literară care i se consacră, activitatea publicistică desfășurată cu o inepuizabilă fervoare intelectuală (rubrica sa *Atlas* din *România literară* devine un eveniment săptămânal), călătoriile întreprinse în străinătate (începând cu o bursă de studii de șase luni în SUA, în 1973-1974), siguranța cu care debutează în proză (*Cele patru anotimpuri*, 1977), înalta ținută păstrată în diverse împrejurări publice, ca și legendara ei fidelitate conjugală (cu atât mai surprinzătoare cu cât este vorba de o femeie frumoasă, visată de mulți bărbați) îi conferă Anei Blandiana un prestigiu ieșit din comun.” (Alex Ștefănescu, *Istoria literaturii române contemporane*)

Conștientă de prestigiul obținut și de influența pe care o poate avea în luarea deciziilor hotărâtoare pentru neamul său, imediat după Revoluția din Decembrie 1989, poeta se implică total în viața politică a țării, cu aceeași onestitate, nevinovăție și pasiune cu care se dedică scrisului. Înființează și conduce Alianța Civică, la care aderă o mare parte din intelectualitatea românească, apoi, împreună cu soțul ei, Romulus Rusan, pune bazele Memorialului Victimelor Comunismului și al Rezistenței de la Sighet, care pe parcursul

anilor a devenit, tot datorită eforturilor lor, unul dintre *principalele locuri de păstrare a memoriei continentului*. Toate aceste sacrificii vorbesc cu de la sine putere despre conviețuirea armonioasă, în același suflet (totodată și în aceeași familie), a unui talent poetic înnăscut cu o mare conștiință civică, de neînfrânt. Seducătoare, plină de taine, de vise și de metafore când merge *la cules îngeri*, poeta devine pe dată clară și decisă când se cer întreprinse acțiuni concrete, fără rest de amânare. Mai mult decât atât, de această dată ea își asumă și consecințele acestor manifestări entuziaste de activism civic.

„Legătura dintre scriitor și poporul său nu este una veselă și decorativă ca un șervet cu motive folclorice într-un restaurant pentru uzul turiștilor străini, ci una profund dramatică, cel mai adesea dureroasă, un raport de reciprocă asumare. (...) A face prea multe declarații de dragoste – oricât de rimate și tremolate – poporului tău mi se pare superfluu: e ca și cum ai face declarații de dragoste părinților, față de care jurămintele de credință și mărturisirile de iubire nu mai au nevoie de cuvinte pentru că sunt înscrise în celule și în cromozomi.” (citată din *Istoria literaturii române* de Alex Ștefănescu)

Semnez cu toată admirația pentru această distinsă doamnă a poeziei – Ana Blandiana.

ANA BLANDIANA

Balanța cu un singur talger

Sunt vinovată numai pentru ceea ce n-am făcut.
Păduri tropicale crescute printre coloanele
Unor temple în care nu m-am închinat,
Oceane de frunze
În care nu m-am lăsat îngropată,
Dușmani pe care nu i-am urât,
Săbii pe care am refuzat să le mânui,
Cuvinte pe care n-am învățat să le țip,
Trupuri pe care nu le-am iubit,
Fiare pe care nu le-am ucis,
Fluvii în care nu m-am îneecat,
Răsărituri pe care n-am apucat să le văd,
Piscuri pe care n-am apucat să le urc,
Muzee amenajate în corola unor crini
Pe care nu i-am mirosit niciodată!
Toate vor avea dreptul să mă acuze.
Și faptele mele, oricât de bune,
Nu vor reuși să mențină un echilibru
Oricât de instabil,
Pentru că nu între bine și rău
Va fi balanța din urmă,
Ci între a fi fost și a nu fi fost.

Adorm, adormi

Adorm, adormi,
Cum stăm cu ochii-nchiși
Părem întinși alături
Doi tineri morți egali.
Auzi ce somnoros foșnește soarele
Prin ierbi uscate,
Cerul e moale și lasă pe degete
Un fel de polen.
Peste fețele noastre se mută
Umbrele cârdurilor de păsări,
Mirosul strugurilor ne pătrunde.
Adormi,
Nu te speria,
Pletele noastre vecine
Răsfirate în iarbă
Au început să prindă rădăcini,
În curând frunzele ne vor înveli
În auriul omăt.
Niciodată n-am semănat mai mult,
Aripile ți s-au afundat în țărână
Și nu se mai văd.